

Szerkesztői iroda

Kiadóhivatal:

Ifj. Cirner Józsefnél
Magyar-utca 2. sz. n.,
hova úgy a lapszelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és hirde-
tések bérmentesen
küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik
minden vasárnap.

KÖZÉRDEK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre pos-
tán küldve
egész évre 4 frt.
félévre . . . 2 frt.
negyedévre 1 frt.

Hirdetések díja:
□ centiméterenként
3 kr. Kereskedők és
gyárosok külön ár-
kedvezményben rés-
zesülnek. Bélyegdíj
30 kr.

Nyitlőór sora 20 kr.

Román hangok a megyei közgyűlésről.

A Balázsfalván megjelenő „Unirea” cz. egyházpoltikai román hetilap 44-ik számában egy hosszabb cikket közöl az október hó 29-én megtartott megyei közgyűlésről.

Érdekesnek tartjuk e cikkkel foglalkozni a végből, hogy olvasóközönségünknek eklatáns példával igazoljuk, román testvéreink mily „elfogulatlan” hangon és irányban tárgyalják közügyeinket és mennyire váltják be a civilizált világ előtt nagy reklámmal hangoztatott azon elveiket, hogy ők tárgyilagossá, komoly munkával és igyekezettel törekednek nemzeti kulturájuk fejlesztésére és hogy a magyar közönség az, mely az ő működésüket elfogult nemzeti sovínizmussal bírálhatja és nemzeti elfogultságból gátolja őket különleges kulturális haladásukban.

A cikk bevezetésében sajnálattal panasolja cikkíró, hogy a 32 román nemzetiségű megyebizottsági tag közül mely kevesen jelentek meg e fontos ülésen és csakis 11-en képviselték a román érdekeket. Érdektelenséggel vádolja az elmaradottakat és sürgős szükségét látja a megyebeli román intelligencia e téren leendő organizálásának is. Majd neki megy a gyulafehérvári, abrudbányai és balázsfalvi román ügyvédeknek és szemükre veti, hogy valahányszor a román érdekek megvédéséről van szó, ők távollétükkel tündökölnék.

E bevezetés után a közgyűlés megnyitására, a tárgysorozat első részének mikénti letárgyalására és elintézéséről emlékezik meg a cikkíró, nem mulasztván el, ahol csak lehet, a közgyűlésen szerepelt előadókat személyileg is érinteni. A cikknek, epés hangon, az egyes előadókra tett megjegyzéseire, és arra, hogy az alispánnak békítő hangon tartott tárgyilagossá felszólalását saját szája ize szerint magyarázza, nem reflektálunk, ezt természetesen tartjuk, mert ismerjük román lapársaink e téreni harczmódorát. Különben is cikkünk célja az lévén, kimutatni, hogy ott, hol közös, minden hazánkbeli nemzetiséget érdeklő kulturális kérdésről van szó, mily „elfogulatlanul, tárgyilagossan” viselkedik az „Unirea”.

A közgyűlés tárgysorozatának egyik pontját Csanád vármegye a népnevelés államosítását kérő feliratának tárgyalása képezte. A közgyűlésen jelen lévő román bizottsági tagok e kérvényt használták fel újlag is, hogy álljtólágos sérelmeiket elpanaszolják.

Nos, lassuk, mint írja le az „Unirea” a közgyűlés ezen részének lefolyását.

Első sorban is — bizonyára, hogy olvasói a közgyűlés lefolyására „hű és elfogulatlan képet” nyerjenek — a kérvénynek általános magyarosítási célzatot tulajdonít, melyet azonban csakis az „Unirea” fedezett fel a kérvényben és természetesen, nagyon logikusan, ha már e célzatot fedezi fel a feliratban, hozzá is fűzi a román lapok általános frázisát

a román egyházak és iskolák jogainak és autonómiájuknak elkönfiskálásáról.

Valóságos nemzeti hőskönek tünteti fel ezután az e tárgyban felszólaló román bizottsági tagokat és az „Unirea”-tól kitelhető lelkesültséggel bámulja őket, ékes szólásukat és köszönetét fejezi ki, hogy ily fontos és a román nemzetet „létjogában” megtámadó kérelemnél oly erős logikával, elme-éllel és meggyőző érvekkel czáfolták meg a magyarok „bombasztikus replikáit”. (Az „Unirea” saját szavai.)

És most nézzük, mit tartalmazott az „Unirea” szerint oly erős logikával, elme-éllel és meggyőződéssel előadott védelem?

Moldován kanonok — az „Unirea” cikke szerint — a valóságos patriotizmust nem abban találja, hogy a románok egytől-egyig mind magyarokká válnának, hanem a patriotizmus abban áll, hogy mindnyájan közreműködjünk hazánk erősítéséhez és segítsük haladásában. Nem szabad oly határozatot hozni tehát, mely az ország lakóinak nagy részét elnyomja, és épp e megyében, hol a román lakosság, mint többség, legtöbbször járul hozzá a közterhekhez. Kívánatosnak tartja, hogy az egyetemi tanulmányok megkezdéséig valamennyi nemzetiség saját anyanyelvén sajátíthassa el a megkívántató tanulmányokat. „A nemzetiségek magyarosítása egy elítélendő hazafiaság.” Tagadja, hogy a román felekezeti iskolák a többiek, péld. a ref. iskoláknál rosszabbak volnának. „A románok min-

TÁRCZA.

Idegen könyvek.

Írta: Ujlaki Antal.

I.

Baróti Pálnak határozottan kellemetlen volt az utolsó néhány nap. Életének az a korszaka volt ez, midőn szakítani akart nevével, hogy egy másik nővel kösse össze életét. Naponként drámák játszódtak le, amelyeknek áldozata fiatal neje volt, egy halvány arcú, tevékeny, szenvedő nő, akinek arca félelmesen hasonlított a megfeszített Jézus lábainál térdeplő Máriához, a szenvedő női nem ez örök típusához. Aki pedig a dráma többi szereplőire kíváncsi, az menjen el a kaszinóba, a joutokra, a kávéházakba s ha fülhegygyel is, de hallgassa meg, hogy mit beszél a város, melynek egész lakossága staffage-ul szolgál e drámához. Az unalomig sokat beszéltek a Baróti Pál válásáról. Szánták a szenvedő asszonyt és szidták őt: kegyetlennek, szivtelennek nevezték, sőt némelyek úgy beszéltek róla, mint valami gazemberről s az emberek, mikor utána néztek, ökökre szoritották a kezüket, mikor

végig ment az utcán; az asszony pedig a boltajtóból vagy ablakból nézte s azt sugdosták egymásnak:

— Ott megy . . .

Baróti Pál pedig az ő nagy megfélemlésében mindezt nem vette észre, bárha kellemetlen érzések bántották, melyek miatt olykor kimerülést érzett. Ilyenkor arra a másikra gondolt s a gyönyör elfeledtette vele minden keserűségét. Új szerelmesét angyalnak képzelte, aki kiterjesztett szárnyakkal vár reá, hogy a boldogság egébe repüljön vele.

Ilyenkor lázas megfélemlésében, egészen önkénytelenül, szinte hangosan szólt:

— Megyek, sietek már!

Nehezen szánta rá magát, hogy még egyszer találkozzék nevével. Az asszony zokogott s ez olyan nagyon unalmas volt Baróti Pálnak, alig tudta visszatartani ásítását.

Az emberek azt mondták, kőből van a szive. Nem érzett semmi elérékenyülést. Hidegen hagyták neje könyei, aki félájultan borult ősz atyja karjai közé. Az agg ember egyre vigasztalta:

— Még jóra fordulhat minden. Pál 22 éves korában házasodott. Nem szenvedett

még és nem csalódott; hogy értené meg hát a te könyvedet?

Baróti Pál könnyebbülten lélekzett föl, mikor kint volt az utcán. Azt hitte, az öreg jelenetezni fog. Lelövéssel, vagy effélével fog fenyegetőzni. Az öreg Csuci Ferencz bebizonyította, hogy higgadt ember, aki belátja, hogy faxnik nem érnek semmit. Végre ő gyerekkévé házasodott, nem a saját jóvoltából, hanem azért, mert egyszerűen megházasították. Mikor észrevette, hogy nem szereti nejét, hanem egy más nőért rajong a szenvedély egész hatalmával, nem alakoskodott egy percig sem a neje előtt, hanem elébe állott nyilt homlokkal:

— Megesküdtem, hogy hűséges férjed leszek, beváltom szavamat, de színelni nem tudok, közlöm tehát veled, hogy Való Annát szeretem.

Az asszony, első pillanatban, mintha sóbálványvá változott volna. Fejébe szállt a vére és szemébe a könnye. Perczig szóltlanul néztek egymásra. Akkor az asszony megszólalt, arca zavarodott volt, a szive fájt, mintha éles késekkel vagdalnák, hangja vibrált:

— Visszaadom a szabadságod. Eredj utadra.

dig elnyomott nemzetiség voltak.“ „Amely nemzetiség oly sok rosszan ment keresztül, annak iskolái azonnal minden követelményeknek meg nem felelhetnek.“ „A románoknak nagyon nehezére esik a folytonos magyarosítás, épp úgy, mint a magyaroknak a németesítés Bach idejéből.“ Végül a kérvény félretétele mellett kéri a nemzetiségi törvény loyális végrehajtását.

Pop Gábor kanonok hozzájárul Moldován indítványához már azon okból is, mert e felirat is hivatva van a nemzetiségek közötti egyenlenséget fokozni, mely egyenlenség a „mivelt Európa figyelmét is már magára vonta“. Nem látja be annak szükségességét, hogy mindenki értse az állam nyelvét, mert nem a nép van a tisztviselőért, hanem a tisztviselő a népért.

Bunea a kérvényt, mint a „közsabadság megtámadóját“, mint egy oly szüleményt utasítja vissza, melynek létrehozói Deák és Eötvösnél tudósabbak ohajtának lenni; e felirat a nemzetiségi harc és küzdelem folytatásának újabb tápszere.

Ivan Nikolae azt félretételezni kéri azért, mert más törvények által a magyar nyelvnek a felekezeti iskolákban való tanítása és a tanítás ellenőrzése biztosítva van. A felirat a vallások autonómiáját sérti, azok jogába nyúl bele és ezért mint jogtalan mellőzendő.

Dr. Hosszu egész röviden Csanád feliratát esztelenységnek nevezi.

Az „Unirea“ cikke szerint a nemzeti hősöknek erős logikával, kiváló elmével előadott, mély gondolatokat tartalmazó beszédei a fentieket tartalmazák; kérjük az „Unirea“-t, hogy a fenti beszédekből mutasson ki csak egy sort, amely nem közhelyet, általánosan ismert elnyomatási frázist tartalmazna; jelezzen egy tárgyilagos érvet, vagy a szónokok beszédeiben csak egy mondatot, amely tényleg a felirattal érdemileg foglalkoznék, azt bírálgatva. Amit a szónokok mondtak, azt már mind ismerjük és ismertük; régen elhangoztatták azokat

sokkal szebben már mások Nagy-Szebenben, Turócz-Szent-Mártonban, Lugoson és más helyeken.

De lássuk az „Unirea“ bombasztikus magyar beszédeit is. Szerinte dr Mohay orsz. képviselő azt fejtegette, hogy a románok, úgy, mint eddig és mindig, soha sem használnak objektív érveket és mindaz, mit előadtak, mind csak szubjektív értékű és semmis bizonyíték a kérvény ellen. A románokat e hazában semmi jogtalanság nem érinti, miért is felhívja a románokat, kik hazafiaknak tartják magukat, hogy a feliratnak ne opponáljanak, lévén az a megvalósítás terén még csupán egy fantom.

Török Bertalan főjegyző — a cikkek szerint — reflektálva a híres beszédekre, azt mondta, hogy az államnak soha sem volt célja a románok elnyomása. Bizonyítékok erre Rákóczy intézkedései, a gör. kath. és gör. kel. egyházak autonómiája. De ha ezen autonómia keretén belül államellenes tendenciák észleltenének és orvosolandó bajok, az állam érdeke kívánja meg és épp hazafias kötelesség, hogy a talált bajok orvosoltassanak.

A két magyar szónok beszédeinek ezen lehető legrövidebb kivonata után az Unirea így folytatja: Gyönyörűség volt hallgatni a román beszédeket, mindannyija erős logikával mondva el a magyarok bombasztikus replikáira. Nos, mi az elfogulatlan olvasóra bizzuk megítélését annak, hogy vajjon a bombasztikus beszédeiben keresendő-e, mely lehet, hogy az Unirea bizonyos köréi szerint erős logikai elmé-állal és jó emlékező tehetséggel ismételte a nemzetiségi mozgalmakból ismert közhelyeket és frázisokat, de az Unirea sem tud e beszédekkel egy ép érvet felmutatni, mely a laptársunk által hangoztatott epithetonokat megérdemelné. És ha hozzáesszük még, hogy az Unirea tudósítója bizonyára „elfeledte“ Mohay és Török beszédeinek legkimagaslóbb részeit idézni, —

így különösen Töröknek azon kijelentését, hogy Csanád, ezen törzsgyökeres magyar megye, midőn feliratát megalakította, legtávolabbról sem gondolt arra, hogy vele a románokat sújtsa, hanem éppen a népnevelés hiányait akarja orvosolni, midőn az állami oktatás behozatalát kéri, mely intézkedés ép úgy érné a magyar ajku, mint a más nyelvű felekezetek iskoláit is. És midőn ezen feliratot, úgy mint a közgyűlés szónokai, maga laptársunk is a legjobb talajnak tartja a nemzetiségi vita provokálására, midőn látjuk, hogy az eredményt mily elfogulatlanul ítélte meg: azt hisszük, eléggé igazoltuk az Unirea célját; és ha még megjegyzésünk van magát a tárgyat illetőleg, ezt is csak azért tesszük, hogy beigazoljuk, mily rossz szolgálatot tesz a balázsfalvi lap saját híveinek is, midőn minden, a nemzetiségi kérdéstől teljesen független eszmét ennek körébe von.

Csanádmegye feliratában az állam segélyét kéri arra, hogy miután sok helyen kijátszották, sok helyen nem hajtották végre a népoktatási törvényt, a népoktatást az állam maga vegye a kezébe és ott, hol a felekezetek saját erejükből fejleszteni nem tudják, az állam, tekintet nélkül a felekezeti és nyelvi különbségre, adja meg mindenkinek a műveltség azon fokát, melylyel ugy a maga, mint az állam boldogulását biztosítja. Nos, ezen minden valóban boldogulni ohajtó egyént és erős, konszolidált hazát ohajtó hazafit örvendetesen érdeklő eszmét támadják meg az Unirea baránnemzetiségi elnyomatás ezimen, utopistikus célzattal és minket vádolnak sovinizmussal akkor, midőn a fentiekkel is igazolva, ők a legnagyobb sovínisták. Hiszen kérjük az „Unirea“-t, vegyen elő egy statisztikát, vagy kérje meg magát Moldován kanonok urat, — ki mint tudjuk egy nagy román kulturális egylet elnöke — mondja meg őszintén: saját hitfelekezeti tanodáiban hány oklevél nélküli, kvalifikálatlan tanító van? hány

Ekkor már hideg reszketés fogta el és félig zokogva fejezte be:

— Pedig milyen nagyon, nagyon szeretlek!

Ez volt az első jelenet.

Azután következtek a viharok. Az asszony rohamában egyik percében megbánta, hogy visszaadta férjének a szabadságot s mikor az egyszer pezsgős állapotban megölelte, kacagva kérdezte:

— Ugy-e, most már sohasem hagysz el? Örökre engem, csakis engem szeretsz?

Máskor pedig kergette:

— Eredj, pusztulj, ne lássalak!

És Baróti Pál ment, Csucsy Ilka pedig mint egy összetört hideg, fehér márványszobor omlott ősz atyja lábához, aki öreges felindulásában azt zokogta félig vigasztalásképp, félig meggyőződésből:

— Pál nem tudja, mit csinált. Nem volt gyermeketek és idegen maradtál hozzá, ez az egész; ha annak a másiktak sem lesz gyermeke, banni fogja...

II.

Baróti Pált, amint a tükörbe nézett, megdöbbenette Baróti Pál. Az utolsó napok borzasztó szenvedései után szemhéjai mintha földuzzadnának, arca csupa merő folt. Ruhazata úgy áll rajta, mintha vasvillával hány-

ták volna rá, az alakja is törődött. Kétségbeesetten néz körül s amint a Baróti Pál pillantása a tükörben ismét találkozik a Baróti Pál pillantásával, olyan szájalmasan komikus alaknak tűnik fel maga előtt, hogy úgy rémlik, mintha a bensejében egy ördög kacagja a külsején. De ez a kacagás összetörik az ajkán, mire felretten. Fölsohajtott:

— Istenem!

Azt hitte, a sok águ csillár szakadt a fejére s százezer darabba tört a csillár is, meg a feje is. Ezután gyerekes fájdalom esett a szíve legfenekére és szeretett volna sírni, keservesen. Arra gondolt, elutazik, keres bizalmas lelket, akinek a szárnyai alatt vergődhetnék szabadjára. Annak a valakinek nagyon jó léleknek kellene lenni, aki együtt sírna vele. De hát hol talál a kerek földön olyan bolondot, aki sírva fakad az ő bánatán, azon, hogy a második felesége Való Anna megunta őt, s egész nap csavarog az ismerőseinél, akik a házasságról szintugy gondolkoznak, mint ő?

— A férj egy szükséges kolonc. Amolyan dekoráció, no meg kenyéradó. Mindazokért, amikkel a férj ellátja a nőt, köteles a nő szeretettel szolgálni a férjét.

És ha a nő megunta a szolgálatot — szabad akar lenni?

Baróti Pál fogait csikorgatta e gondolatra és vad indulat szállja meg.

— Ej, megölöm őt!

Ezt vágta a szemébe a hazatérő asszonynak, aki alig vetett rá ügyet és ha mégis rá kellett néznie, kitört belőle az ásitás. Erre a férj reszéről egész zápora hullott rá a szemrehányásoknak, mire a nő levette magát a hintaszékre és anélkül, hogy felnézett volna, egész flepmatikusan mondta:

— És miért nem ölted meg az első feleséged?

— Az nem volt olyan komisz, mint te. Az a megtestesült hűség volt.

— No persze, nem volt olyan, olyan... hát akkor ki volt köztetek a komisz, ha ő nem? Az istenért, csak nem te, a hűséges férj...?

És bátran, nyugodtan nézett a reszkető emberre, akivel keringett, forgott a világ... A könyei befagytak a szívébe és mereven nézett a könnyelmű asszony büszke, szép arcába, aki hideg maradt; hogyne maradt volna hideg és hogyne nézett volna rá olyan közönyösen, hiszen nem hullott a férj könyeiből egyetlen csepp sem az ő szívére, tehát nem értette meg a könyeit.

százalékra rug az iskolakerülő gyermekek száma? hány iskolában tart a tanítás ideje alig két-három hónapig, és mondja meg, saját hitsorsosainak hány százaléka analfabeta? és ha mindezekre őszintén felel a kanonok ur, kérjé meg őt az „Unirea”, mind ennek mi az oka? és ekkor a közgyűlésen vezérszerepet vitt szónok, ha igaz akar lenni, kénytelen lesz bevallani, hogy mind ennek első sorban a felekezeti anyagi és szellemi szegénysége az oka; ennek sanálását, a nép és felekezeti miveltési erősbülését pedig csak egy oly tényező segítheti elő, mely ugy az anyagi, mint szellemi erővel rendelkezik és ez az állam. Hogy a népoktatás államosítása, amint Csanádmegye is beismerte, hosszú időt és sok munkát igényel, az bizonyos; de azért, mert valamely eszme nem válik azonnal testté, hanem előbb hódító körjáratra indul s az élet tapasztalatait hívja fel hathatós segítségül, azért az eszme igazsága és helyessége nem szenved kisebbséget. **E.**

Sok a vásár.

A társadalomnak ugy számbeli nagyságánál, mint munkájának nemzetgazdasági fontosságánál fogva, egyik nevezetes része a kisiparosok osztálya. Ez az osztály, melynek pedig az államfentartás munkájában is nevezetes szerep jutott, ugy vagyoni helyzetében, mint erkölcsi erejében és tekintélyében napról-napra gyengül, pusztul. E pusztulás magára vonta az államférfiaknak, a társadalom vezető embereinek és a sajtónak figyelmét egyaránt, ugy, hogy ennek megszüntetése fontos napi kérdéssé nőtte ki magát, megoldására az illetékes tényezők mindegyikének közremunkálnia kell.

Ha a bajt gyökerében orvosolni ohajtjuk, kutatnunk kell az okok után, melyek azt előidézik. Hogy minő forrásokból ered a kisiparos osztály folytonos hanyatlása, nem akarjuk ezuttal egyenkint számba venni; azért, csakis azért hívjuk a figyelmet, mit soraink homlokára tűztünk: a vásárookra.

A vásárok száma, részint magánérdekek érvényesülése, részint egyéb okokból, annyira elszaporodott, hogy már nagyobbacska falu niucs 2—3 vásár nélkül, míg mezővárosokban, járásek székhelyein 4—5 vásár évenként. Ebből kifolyólag azután megtörténik, hogy ugyanazon időben két-három helyen is tartanak vásárt, ugyanazon vagy legalább is egymást követő napokra esik három négy is. Van-e a vásárok ily nagy számának értelme, haszna? Célra vezetők-e és üdvösek-e? Nemcsak nem használnak, hanem egyenesen hozzájárulnak első sorban a kisiparosok tönkreteléséhez.

Az a szegény kisiparos vásárról-vásárra házal, el nem engedve egyet sem, mert biztatja, csalogatja az a remény: hátha csinál egy kis üzletet? Persze a remény csalfa. Hiába töltötte el a drága időt, az eső záporát, a tél hidegét; hiába költsékezett a vásárban magára, otthon családjára és hiába fizette a fuvardíjat: üres erszénnyel tér haza, ha portékáit nagy veszteség árán elkötyavetyélni nem akarja. Így megy ez gyakran 2—3-szor is hetenkint, míg tele lesz adóssággal, mely aztan fölemészti házáat, földeskeiket, melyekhez talán apja jutott, vagy melyeket a régi jobb időben szerzettetett össze.

De nem csak a kisiparosokra veszedelmes a vásároknak e nagy száma. Veszedel-

mes az igen sok gazdára is, habár nem is akkora mértékben. Akárhány gazda képes a vásárban fél napon át alkudni, hogy lealkudja azt a 10—20 kr különbséget, mely a csizma, dolmány áránál közte és az eladó iparos között van. Hjah! de az iparos nem engedhet, mert talán éppen e csekély összeg volna az ő haszna munkáján. Végre is ott hagyja, mert ugy gondolkozik, holnap megint lesz vásár, majd megveszem holnap. Nem lévén számító természete, figyelembe sem veszi elpazarolt idejét, költségét. Se mellett hányszor megtörténik az, hogy az ott hagyott dolmányának, csizmánának ára apránként elkötyög a garaton és se pénz, se posztó.

A vásártartást tehát reformálni, számukat kevesbbiteni kell. Nagyon elég lenne, ha a járásek székhelyein s esetleg egyes nagyobb forgalmu vidékek göczpontján tartanának évenként vásárokat, a többit, az apró helyeken tartandó vásárokkal együtt, megszüntetni kellene. A vásárok kevesbbitését bőven kárpótolná azoknak sokkal nagyobb népessége, üzletforgalmuknak élénksége, mely a mostani tespedést és pangást felcseréli.

Hogy a kívánt célhoz jussunk, általános országos mozgalmat kellene indítaniok maguknak az iparosoknak. Akármelyik ipar-terület felvehetné a kérdést, memorandumba foglalná és az illetékes ipar- és kereskedelmi kamarához terjesztené föl, ama kérelem kapcsán, hogy a megkeresett kamara az ügy támogatására nyerje meg a többi hazai kamarát is és egyszerre, együttesen és hathatósan kérjék a kormányt, hogy végre a vásártügyet rendezni, s a kisiparos osztály pusztulásának eme hatalmas tényezőjét reformálni ne késlekedjék.

Felhívás Alsó-Fehér vármegye lakosságához.

Közhirre teszem, miszerint az 1895. évi VIII. törvényzikk rendeletéből folyó november hó 20—30-ik napjai közt a megye területén általános mezőgazdasági statisztikai összeírás fog eszközöltetni.

Ezen összeírás kiterjed egyfelől minden egyes, bármily csekély, akár a tulajdonos, akár bérlő, haszonélvező, feles által kezelt gazdaság területére, a gazdaságban alkalmazott személyzetre, a gazdasághoz tartozó gépek, eszközök, szarvasmarhák, lovak, szamarak, juhok, kecskék, sertések, baromfiak és méhek, továbbá a gyümölcsfák teljes összeírására; másfelől a gazdaságot nem bíró állattulajdonosok birtokában levő állatállomány fölvételére. Kiterjed ezeken kívül a fölvétel az egyes községek és járásek általános gazdasági viszonyaira és az 1895. évi termés eredményének részletes kitüntetésére.

Az egész felvétel egyedüli célja: az ország mai tényleges gazdasági állapotának részletes és pontos képét nyerni, hogy a nyert adatok alapján a súlyos mezőgazdasági helyzet javítására alkalmas intézkedések tétethessenek. Különösen kell hangsúlyoznom és az összeírástól gyakran idegenkedő népet figyelmeztetnem, hogy ezen összeírástól távol áll minden adóztatási cél, az adatok kizárólag csak a mezőgazdaság és a földmivelő nép érdekében gyűjtetnek, s így mindenkinek saját jól felfogott érdeke és hazafias kötelessége, hogy tiszta való adatokat valljon be, s azok hiánytalan és igaz bemondásával hozzájárul-

jon a nagyszabásu munkát sikeres keresztülviteléhez.

Ez okból különösen figyelmeztetek mindenkit, hogy már előre az összeírás fent közhirre tett kezdete előtt számítsa össze és jegyezze le miveltési áganként gazdasága területét, az abban alkalmazott személyzetet, gazdasági eszközeit és fent elősorolt nemű állatait és gyümölcsfáit, hogy az összeírás alkalmával azokat az összeíró ügynököknek minden nehézség és késedelem nélkül bevallhassa és így a felvételi munkálatnak az előirt időben való elvégezhetését lehetővé tegye.

Az egyes gazdaságok és állattulajdonosok állatállományának összeírása a község házánál, alkalmas község ház hiánya folytán az előjáróság által kijelölt és közhirre tett helyen történik, ahol mindenki az utczák és házsámok szerint a községi előjáróság által megállapítandó sorrendben, illetőleg meghatározandó órában megjelenni köteles.

A község általános gazdasági viszonyait és az 1895. évi termés eredményét minden községben külön szervezett községi összeíró bizottság veszi fel; ezen bizottságnak is joga van a szükséges felvilágosítások megszerzése végett a község bármely lakosát megidézni és meghallgatni.

Aki tudva hamis adatokat vall be, vagy az összeírás kellő időben való befejezését meg nem jelenése által, vagy más módon szándékosan megakasztja, amennyiben tette súlyosabban büntetendő cselekményt nem képez, az 1895. évi VIII. t.-cz. 6. §-a értelmében kihágást követ el és 50 frtig terjedhető pénzbírsággal büntetetik.

Nagy-Enyeden, 1895. nov. hó 4-én.

Csató János,
kir. tanácsos, alispán.

Levelezés.

Vajasd, 1895. nov. 7.

A polgári házasság elleni érveléseknél nagy súlyt fektettek az érvelők arra, hogy a polgári házasság az erkölestelen életet fogja előmozdítani.

Ezen állítással szemben a vajasdi anyakönyvi kerület tábláján 12 pár házasság fel közlül már 2 pár olyan házasság fel jelentkezett, kik eddig már 3 év óta éltek vad házasságban, s csak most cserélték fel erkölestelen életrendüket az erkölcsös élettel.

E körülmény éppen az ellenkezőjét bizonyítja annak, amit a polgári házasságot ellenzők állítottak.

Egyszersmind nem mulaszthatom el még felemlíteni azon körülményt, mely szerint a román ajku lelkész urak részéről még most sem szűnnek meg a polgári házasság elleni izgatások, ami már a felvilágosodottabb nép előtt mi eredményre sem vezet, miután a nép kezdi átlátni, hogy ezen izgatás csak egyedül a lelkész urak érdekében történik.

Tisztelettel

Tánczos János,
állami anyakönyvvezető.

Vegyes hírek.

— **Uj miniszter.** Gróf. Festetics Andor földmiveltésügyi miniszter tárczájáról lemondván, ő Felsége Darányi Ignác országgyűlési képviselőt nevezte ki e fontos miniszterium élére.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Nagy Jánost, a helybeli kir. járásbíró-ság derek aljegyzőjét, a kolozsvári kir. törvényszékhez jegyzőnek nevezte ki. Új állomáshelyén szívélyesen gratulálunk!

— **Oltárkép- és szobor-megáldás.** A n.-enyedi róm.katolikus templom új oltárképének és lourdesi Mária szobrának benedikálása (megáldása) folyó hó 17-én d. e. 10 órakor fog megtartatni; a kép és szobor benedikálásával az erdélyi püspök ur ő excellenciája ft. Deli Ödön házfőnök urat bizta meg, illetőleg hatalmazta fel. Az ünnepi alkalmi szónoklatot Zlamál Ágost gyulafehérvári pap-tanár fogja tartani. Nagys. és ft. Imecs F. Jákó kanonok, főesperes, ígéretet tett, hogy a szokásos egyházi szertartást személyesen fogja vezetni.

— **Flesch Ágoston** alezredes, a kolozsvári 21-ik honvéd gyalogezred parancsnoka, f. hó 8-án városunkba érkezett s az itten állomásozó 2-ik zászlóalj felett szemlélet tartott. Mint halljuk, a parancsnok ugy a tisztai karal, mint a legénységgel nagyon meg volt elégedve.

— **Szőke Károly**, városunk egykori népszerű örnagyja, e hét folyamán régi barátai felkeresésére városunkba érkezett.

— **Gyászhir.** Egy derek családanya elhunytáról ad hírt egy gyászlap, mely Timár Károlyné Deezsy V. Rozalia halálát jelenti. F. hó 3-án, elete 70-ik évében, hosszas betegeskedés után Vizaknán halt el e kiváló jó nő, kinek halálát férjén kívül fia: János, menyje: Gudófalvi Giza és unokái: Gizuska, Janesika és Rózsika siratják. Temetése f. hó 5-én nagy részvét között volt. Beke halmvaira!

— **Gyászhir.** Mint részvéttel értesülünk, Széplaki Botta István pénzügyi fogalmazó neje szül. Platthy Kamilla urhölgy Kassán f. hó 6-án hosszas szenvedés után 37 éves korban elhalt. Nyugodjék békével.

— **A nagyenyedi Bethlen-kollégium** theol. akadémiájának hallgatói, mivel a szüreti szünet alatt távol voltak, f. hó 9-én tartott közgyűlésükön tárgyalták az annyira ismeretes zágrábi zászlósértés ügyét. Már e szegyenletes tett felújított emléke is izgattotta tette a vitát, melynek végeztével a közgyűlés egyhangulag fogadta el a Hegyi Péter III. th. által benyújtott javaslatot: „1. A nagyenyedi Bethlen-kollégium theologiai akadémiájának ifjusága a zágrábi egyetemi hallgatók által a király-napok alatt elkövetett hazafiatal, verlést, undok tettet teljes fölháborodással ítéli el. 2. E határozatot nyilvánosságra hozza a hírlapok útján.”

— **A „Lőcsei-Naptár“** 1896-ra szóló 35-ik évfolyama ifj. Címer József kiadásában a napokban jelent meg igen esinos nyomdai kiállításban és gazdag tartalommal, melyből különösen kiemelendők: Szabó Jenőnek, a fiatal költői nemzedék egyik kiváló tagjának gyönyörű ódája a millenniumról; Lázár Imre kitünően megírt lendületes cikke szintén a millenniumról; Werner Gyula, tehetséges fiatal írónk elbeszélése („Don Juan“); továbbá Székelyhidy Viktor praktikus irányu cikke a gazdaság köréből. Megemlítjük, hogy — tekintettel az iparos-és gazdaközönség érdekeire — a vásári rész hiteles (a földművelésügyi miniszteriumtól beszerzett) adatok nyomán újra kidolgoztatott. Ára 30 kr.

— **Az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és term.-tud. egylet** választmányja f. hó 7-én tartotta gyűlését Gyfehérvárt Csató János elnöke alatt, mely alkalommal örvendetes tudomásul szolgált, hogy

Gyfehérvár és N.-Enyed városok 50—50 frtot küldtek be a m.-szt.-imrei és a miriszlói csatahelyeken emelendő emlékekre s hogy a m. közgyűlésen is 51 frt 50 kr gyűlt be, melyből 41 frt 50 krt befizettek. Ezzel kapcsolatosan Török Bertalan alelnök indítványára elhatározták, hogy az összes törvényhatóságokat és takarekpenztárakat megkeresik a m.-szt.-imrei csatateren emelendő emlékre való adakozásra és Ávéd Jákó, dr. Cserni Béla, Csiky László, dr. Mohay Sándor, Novák Ferencz felszólalásai után a püspöki kar s a megyebeli főtanodák megkeresése is elhatározottat. Örvendetes haladást jelzett dr. Cserny, ez a páratlan buzgalmu tanár, a római fürdő maradványainak kiásatásában, ki a költségek egy részét is előlegezte. E fürdő modellje a millenniumi kiállításra is be lesz mutatva. Sajnos, hogy számos egyleti tag a mult évekről nem küldötte be tagdíját; ha olvassák e sorokat, kérjük, teljesítsék ezen partolást érdemlő egylet iránt tartozásaikat, mert oly rövid idő alatt oly szép eredményeket tudott felmutatni szegényes eszközökkel, hogy valóban méltó a legteljesebb pártolásra.

— **A n.-enyedi szegény tanulókat segélyező kör** f. hó 10-én vasárnap, délelőtt 11 órakor, a leányiskola ipartanítási termében fogja alakuló gyűlést tartani, mely alkalommal tisztújítás s a választmány megalakítása lesz. A szegény gyermekek javára evek óta oly szép eredménnyel működő humanus egyletnek mintegy 240 tagja van, köztük több alapító 50 frrtal és pártoló tag 20 frrtal. A gyűlésre felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

— **Az új rend.** Verespatak nagyközségben folyó évi november 1-én kötetett az első polgári házasság Tóth Kálmán anyakönyvvezető előtt, amikor is Neubauer Leó oláh-laposbányai illetőségű gépész kelt egybe Kisgerő Etelkával, verespataki Kisgerő József szabómesternek szép ifju leányával. Tanuk: Id. Bodnár Károly szabó mester és ifj. Bodnár Károly vegyes kereskedő voltak. A házassalendő pár polgári, ünneplő öltözetben jelent meg. Az első polgári házasságkötés alkalmából díszes közönség jelent meg a községi irodán, ez idő szerinti anyakönyvvezetői helyiségben is; ott voltak Ince Antal s olgabíró, a járási iroda személyzete, Moldován Lajos gyógyszerész, Schmidt György, Bokánics György, Zsurka József, Ááron Bálint képviselő-testületi tagok, Szánthó György, Jánky Andras, Gagy P. Samu községi tanácsosok és még sokan mások, úgy, hogy mindkét irodai helyiség zsúfolásig megtelt, kik úgy az első házaspárt, mint az eljáró anyakönyvvezetőt, a házasság megkötése után élénken megéljenztek s az új házaspárnak mindnyájan kézfogással is szerencsekívánataikat fejezték ki. A második polgári házasság f. évi november 12-én lesz, amikor is Havas József budapesti kataszteri mérnök fog házasságot kötni Gruber Etelka kisasszonnyal, Gruber József és neje Jánky Anna bányabirtokosok bájos és szelleműs leányával. Ezen kívül még két jelentkezőt pár van kihirdetés alatt. Az anyakönyvvezetés teljes rendben foly, a nép az új törvényt tisztelettel fogadja s az első polgári házasságkötésen jelen voltak arról jó benyomással távoztak el.

— **Figyelmeztetés.** Nagy-Enyed városi választó kerület választott megyebizottsági tagjai fele részének megbízatása ez évben lejárván, megüresedett helyeiknek választás útján leendő betöltése végett a választás határnapja folyó november hó 14-ére tüzetett ki. A választás a városház nagy termében tartatik meg.

— **Értesítés.** Nagy-Enyed város képviselő-testülete által 68—95. sz. alatt „a koresmákról, sörházakról és pálinkamérésekről“ alkotott szabályrendelet a nagyméltóságu bel-

ügyminiszter ur által jóváhagyatott és a városnak foganatosítás végett leküldetett. Erről az érdekeltek azzal értesítettek, hogy a jelzett szabályrendelet a városi levéltárban a hivatalos órákban betekinthező.

— **Tető-tűz.** Vilk Ede helybeli asztalos iparos házának fedele folyó hó 4-én délután ismeretlen okból kigyuladt, azonban a gyorsan kivonult tűzoltóság és diákság csakhamar lokalizálta a tüzet; nagyobb baj avagy baleset nem történt.

— **Az első dal.** A honvédeknek már megvan az első nótájuk, amelylyel működésüket megkezdik. Ez, mint halljuk, Bogisich Mihály budavári esperes-plébános Király-himnusz, amelynek szövegét Jókai Mór írta. A budapesti első kerületi honvédeknek már nemsokára elkezdni tanulni az új himnuszt, amelyet különben már több vidéki honvédeknek is megrendelt.

— **A huszkrajczárosok és suszter-tallérok beszüntetése.** Hivatalosan figyelmeztetnek arra, hogy a pénzügyminiszternek 1894. június 23-án kelt rendelete értelmében a 20 krajczáros ezüst váltópénz és a négy krajczáros réz váltópénz érmekeket a magyar királyi állami pénztárak és hivatalok csakis 1895. évi december hó 31-ig tartoznak fizetesképpen vagy beváltás végett még elfogadni, s hogy ezen érmekeket illetőleg az államnak mindennemű beváltási kötelezettsége megszűnik.

— **Vidéki lapszerkesztők kongresszusa.** A mostoha gyermekből életerős ifju lön, s az eddig mindenkitől lenézett, megvetett, kicsinyelt vidéki sajtó ma már számottevő tényező a hazában. Ha összehasonlítást teszünk 1890-től maig keletkezett hírlapok és a 80-as vagy 70-es évek hírlapjai közt: szembetűnő nagy a változás és mondhatni az erkölcsi és irodalmi niveau emelkedése meglepő. A vidéki sajtó — dacára a fővárosi sajtónak még ma is rideg magatartásával szemben — komoly feladata magaslatán áll, s hála Istennek, a vidéki lapok — csekély kivétellel — mind hivatásos hírlapírók kezeiben vannak. Ma nem úgy van, mint néhány evtizede, hogy az elesapott vicgéczek, kereskedősegédek, írni, olvasni alig tudó proletárok kezeiben volt a sajtó. Természetesen, hogy ezek a kontárok visszaéltek a sajtó hatalmával, s bemocsokolták a sajtószabadság magasztos oltárát. Ma örömmel vehetjük kezünkbe a vidéki lapok bármelyikét, meglepi az olvasót a közérdek iránti ügyszeretet melege, a komoly hangon pertraktáló cikkek meggyőző ereje, az irodalmi színvonalon álló szépirodalmi rész, s a pártatlan, független magatartás. S hogy a vidéki sajtó mily tényező ma, s mily jeles erőkből áll, bizonyítja az a körülmény, hogy igen sok hírlapíró adott a fővárosi zsurnalisztikának és igen sok jeles erő táplálkozik most a fővárosi sajtó kasztíliai forrásából. S mégis elszomorodott szívvel látom, hogy még mindig akadnak egyesek itt a fővárosban, kik kicsinylik a vidéki sajtó hivatását. Azok a bizonyos hirdetési, ügynöki irodák még mindig fejős tehénnek tartanak minket, s hasábotat kívánnak reklámokra néhány hitvány fillérért. A hazafias vidéki sajtóra appellálnak azok az egyletek, társulatok és körök, melyek a féllapot megtöltő közleményeiknek ingyenes fölvételét kérik. Nekünk ezek ellen tennünk kell! Előttem fekszik Roboz István szerkesztő-kollegám hatalmas, érvekben gazdag felszólítása. Kongresszusra gyűljünk, igen, együttesen, mind! Ne csak a Dunántul mozogjon és tömörüljön, hanem mozogjunk, dolgozzunk, tömörüljünk vala-

mennyien. A kongresszuson hányjuk-vessük meg ügyes-bajos dolgainkat, kérjük gyors orvoslást sérelmeinkre. — Sérelmeinkre? fogja kérdezni a laikus olvasó. Hát a hetedik nagyhatalomnak is vannak sérelmei? Igenis vannak. Igaza van Roboz bátyámnak, midőn fölemeli tiltó szavát a bélyegilleték ellen. Az a 30 krajczár bélyegilleték nagy teher a vállainkon, s ez sérelmes. Mindama kedvezmények: vasut, gőzhajó stb., melyekben fővárosi kollegáink részesülnek, nekünk csak pium desiderium, lenézöleg fogadják jogos és méltányos kérésünket, mondván: „Vidéki lapoknak nem adunk szabadjegyet.“

Régi munkása vagyok a hírlapírodalomnak, több mint tiz éve pedig lapot szerkeszték, még pedig a főváros tövében, Ujpesten. Hanem itt fizeszerte nehezebb a helyzetem, mint az ország bármely exponált vidékén. Ujpest majdnem összeforrt a fővárossal és maholnap a fejlődő metropolis egyik külvárosává leend. S mégis az én „kedves fővárosi kollegáim“ szemében igénytelen vidéki lapocskám van. Eltekintve attól, hogy az olvasóközönségnek semmi újat nem hozhatok, mert a főváros közönsége minden friss, vagy eredeti hirt, újdonságot elemészt előlem. Az ollózás mesterségéhez pedig nem folyamodhatom, mert avult dolgot feltalálni a közönségnek csömör. Láthatai, hogy mily nehéz a helyzete egy szerkesztőnek, ki ezek ellenére mégis lokális érdekű, jól szerkesztett lapot akar adni a közönségnek. „Üres a lap!“ hangzik uton-utfélen. A laikus fő nem fogja fel, hogy 6 vagy 8 oldalt megtölteni, teleírni, mily munka, azonban mindezek dacára a napilapok 40—50 oldalaihoz szokott közönségünk — legalább itt Ujpesten — üresnek találja a lapot.

Jellemző dolog, hogy a fővárosi kiadók miként vélekednek a vidéki lapokról. Nem szölok most az enyémről, mely maholnap fővárosi lap lesz, jöllehet az eset velem történt. A mult év őszén egyik előkelő könyvkiadó cég ismert nevű írónk szerkesztése mellett új szépirodalmi lapot adott ki. Elementem hozzá, hogy csereviszonyba lépjek lapjával. Indignálódva fordul hozzám: Mit gondol? Az én drága lapomat csak nem fogom küldeni vidéki lapoknak? Hanem azért a hasábos reklámszöveget az „Irodalom“ rovat részére a t. kiadó urak majdnem minden héten küldik a nyakunkra. És ezt „kollegialis“ tiszteletből közölnünk kell.

Mondok egy másik esetet. Több napilappal állok csereviszonyban. Ezek közül kettő ez év őszén beszüntette e csereviszonyt. Elmegyek a „legfőbbmindenegyéb“-hez, az adminisztrátor urakhoz, kik kezükben tartják a fegyvert és itélkeznek életünk és — a lapjárás felett. Mindkettő, mintha összebeszéltek volna, azt mondták: „A szerkesztőség rendelete folytán több vidéki lappal megszüntettük a csereviszonyt.“ — Mivel indokolják eme eljárásukat? kérdém. — „Nem érdemes vidéki lapokkal cserélni, mert ez nekünk nagyon költséges.“ Oh ti szegény jó urak. A makulatura papirozt szaporítjátok, s hagyjátok penészedni, de a vidéki lapokkal „költséges“ az összeköttetés,

Kartársak! Ez ellen tegyünk valamit! Ne legyünk mi kész exigenciák a fővárosi lapok kezeiben; amikor szorul a kapczájuk és reklámra van szükségük, akkor „kedves kartársak“ vagyunk, de mikor a „mór megtette köteletségét, a mór mehet“ és megszakitának velünk minden összeköttetést. Álljunk a lábunkra kartársak! Emancipáljuk magunkat, hisz elég erősek vagyunk, aztán mi

szolgáltatjuk az anyagot a mindent felfaló nagy fővárosi organumoknak. A mi „igénytelen lapocskánk“ testéből ollózzák ki a „saját tudósítók“ által jelzett cikkeinket, híreinket. Kartársak! Közeleg a millennium ideje, az egész ország minden zugából jönnek fel a fővárosba, egyletek, körök, testületek kongresszusra készülnek, mi se maradjunk hátra, fogjunk kezét és ha egyetértve munkálkodunk, sikert aratunk. Legyen jelszavunk: A sajtószabadság szepőtlen megőrzése és egyetértés. In hoc signo vinces! Mártonffy Imre, az „Ujpesti Közlöny“ szerkesztője.

C s a r n o k.

Az őzike.

(Uhländ)

Hajnakra kelve, a vadász
Kis őzt veszen üzőbe;
Erdőnek mélyén áll egy ház,
Szép lány jön ki belőle . . .

Talán baj érte a lovat.
Tan lábát megsebezte:
A jó vadász helyben marad
S az őz? — az elfut messze.

Rohan szegényke szüntelen
S a rengetegbe téved:
Megállj bohó! Ne fuss — hiszen
Üzöd felejte téged!

Maróthi János.

Vidéki levél.

Tekintetős Kiszörkesztő Ur!

Mán ippeg egy hónapja, hogy hát a pogári házasság íletbe lépött. Tudom, a T. kiszörkesztő uram is szeretné tenni, hogy miképpön möngyör a pogári házasság dóga, hát ömönöm.

Az uságokbul azt óvastam, hogy a tiszteletős káplányok, mög a főtiszteletős (mink csak így mongyuk, mer hát mi kálványisták vagyunk) plebányos urak váttig avval ieszgötték a jámbor nipöt, hogy a pogári házassággal e'erkölestelenednek, mög e'vallástalannodnék e világ, mömmög oztán erősen szaporonnék a vadházasság.

Hát a nem úgy van, mer azér, mer hát mögmönöm.

A minap össze vetődtem a Puja Gyurkával a Makóbul, — az ki csöléd embör az Is'vány komám tanyáján. Ozt kérdöm tüle, ho' mészsz Gyurka szögám?

— Möngyök a könyvedző urho'.
— Tán mögint paszita lesz?
— Nem a.
— Hát mér mészsz hát?
— Mög akarok házasonni.
— Mögbomlottál, hát az anyjok hová lött?
— Ippeg ütöt akarom evönni.
— Nem irtöm szögám, beszíjj magyarul!
— Hát ha mán tenni akarja, mög mondom. In az anyjokkal nem vagyok mögesküve. Csak úgy ilünk má 12 éve.

— Ezt most hallom íletömbe előszür, hát eddig nem vot üdöd meg eskünni?

— Üdöm vot vóna, de nem vot pinzöm. — Aztán nálunk pálpéstákna' anyyi pinz kő a plebányos urnak, mög az öspörös urnak, mög nem tom mire, hogy mint csöléd embör so'se tuttam anynyit kiterömteni. — Pedig hát az anyjok eleget kénozott, siránkozott, mé nem csinálók mán asszonyt belüle?
— Hát ozt most van pinzöd?

— Nincs, de nem is kő, mer a gazdám,

mög a tanyétó ur mind azt mondogatytyák, hogy a pogári házasságho nem kő pinz. — Így már most törvényes házas löszök én is. — Ne mondja senki fia az in asszonyomnak, hogy hát czafrang. —

— Jó' töszöd szögám! Látom becsületös embör vagy.

Ez így van idös kiszörkesztő ur. Ha mög öngedi emondom a vitámat a pálpésta papval is.

A mut hitön a fösszögben möghöt az a vin anyó kit az ögész község mögsiratott, mer hát jó lilök vot az Isten nyugassa meg! Akarki fiának valami baja vot, ü nála mingyar vot sögicseség. Pálpésta vot az Isten algya meg, nincs is mán több pálpésta a kössigbe.

A temetésin az egész község ott vot, in is emöntem tisztössigöt tönni, mer hát pálpésta pap temette a városbul, in pedig so se láttam pálpésta temetést.

Temetés után a pálpésta plebányos ur, mög a tanyétó ur, mög a jegyző ur beszidbe ereszköttek, oda mögyök én is a könyvedző urral, ki mögmondá, hogy a Puja Gyurka komámot ki kő hirdetni, mer pogári házasságot akar kötni.

Aszongya a plebányos ur, hogy hát ü nem taresa házas társaknak a pogári házasságot, csak ágyasoknak.

Erre aszongya a könyvedző ur, mán kíröm alásan e má nem beszid egy paptó'. Ha eccezör a törvény nevíben kit ö fössige a kiráj szöntesítött házassottak mög, törvényes házassak azok is, nem ágyasok.

Fő forrott bennem is az epe. Mondok annak a csupasz plebányos urnak: „Má ingegygyön mög, de ha in vönék pálpésta mint a Gyurka szögám, ozt neköm mondaná, hogy in nem vagyok törvényes házas csak amojan ni: hát úgy kipön felejténém, hogy kit esöbör szentöt vízvel se mosná le magáruk.“

Igy vot a.

Ha míg lösz kiszörkesztetni való, hát majd kiszörkesztöm. Addig is az Istenöm algya mög a tekintetős kiszörkesztő urat!

Maros Högy, 1895. október 29-én.

Dőre Gábor,
községi bíró.

L e m o n d á s.

Járta a nóta.

A fekete képü gyerekek ujjai alól szilaj fesztelenséggel repkedtek szét a bubánatos hangok, s valami csodálatosan könyfacsaró dallammá verődtek össze a kis szobában, mintha egy panaszos élet fájt sohajtása szaladt volna végig a rezgő hurokon.

Azután elhallgatott a cigány.

Tudja Isten miért, de olyan leverő, sejtlemes csend állott be egy pillanatra, amíg Tury Gábor föl nem állott az asztal sarkáról, s oda nem szólott a gyerekeknek.

— Az én nótámat, fiuk!

És azután megeredt újból a dal, az a borongós, szomorú népdal, melynek lágyan zsongó hangjai oda férköznek a szívhez, s az emlékezet révén föltámasztják lelkünkben a multat, amit elsirattunk régen, megkönyeztünk sokszor.

Vád és szemrehányás szól abból a dalból, s Tury Gábor halvány arcát két tenyerébe fektetve, elnézi a muzsikáló cigányt, elhallgatja a panaszos nótat, s nem veszi észre, hogy egy szép asszony két könyes szeme pihen rajta.

Hanem egyszer . . .

Csupa véletlenségből történt, hogy két szöke, hullámos hajfűrt odacsapódott forró

Ajánlom a t. közönségnek a **frissen érkezett**

BÜKSZÁDI,

Baross, borszéki, budai, gieshübli, Margit, Selters, carlsbadi, mühlbrunni, Sprudel és Salvator gyógyvizeket.

Egyuttal felhívom nagybecsü figyelmüket a raktáromban levő, **legjobb**nak elismert **beocsini**

PORTLAND és ROMAN CEMENTRE,

melyek nálam **gyári árban** kaphatók.

Teljes tisztelettel

Bisztricsány Lajos.

 Névjegyek és ujévi üdvözetek!

Jelen soraimmal van szerencsém tudatni a nagyérdemü közönséggel, hogy ez évben üzletemet kibővítvén, **raktáron tartok** mindennemü **levélpapirokat** a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kiállításig. Ezen cikkek különösen alkalmasak

karácsonyi és ujévi ajándékoknak!

A levélpapírok kívánságra **névvel** avagy **monogrammal** láthatók el igen jutányos áron. **Levelezőlap-kártyák, névjegyek, ujévi üdvözetek** dus választékban vannak raktáron.

Ezen fenti cikkeimet Magyar-utca 2. szám (az udvarban) alatti irodámban a vevő közönség legnagyobb kényelmére úgy állítottam ki, hogy azok megtekintése is mindenkinek élvezetét szerezzen.

Az igen tisztelt vevő közönség szives látogatását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

Ifj. Girner József.

Ajándék levéldobozok.

Levelező-kártyák.

 Névjegyek és ujévi üdvözetek!

Hirdetmény.

A magyar osztályosorsjáték második osztályának húzása december 6-án kezdődik és december 14-éig tart.

Az első osztályban ki nem húzott **osztályosorsjegyeknek** ezen húzáshoz szükséges megújítása, minden további jogok elvesztésének terhe mellett, november 26-ig eszközözendő és pedig kizárólag a sorsjegyeken jelzett elárusítónál.

Teljes sorsjegyek, melyek az első osztályban nem nyertek, a második húzásban résztvesznek a nélkül, hogy **ezek** megújításának szüksége fenforogna.

Vételsorsjegyek — amíg a készlet tart — és pedig: egy egész sorsjegy 80 koronáért egy tized sorsjegy 8 koronáért és egy huszad sorsjegy 4 koronáért az ismert elárusítóknál kaphatók, akik egyszersmind mindennemű felvilágosítással szolgálnak. Megrendelésekkel kérjük ezekhez (nem hozzánk) fordulni.

Budapest, 1895. november 1-én.

Magyar Osztályosorsjáték Igazgatósága.

Egy millió

1.000.000 korona nyerhető a legszerencsésebb esetben az

államilag jóváhagyott

magyar

osztályosorsjátékon,

melynek

nagy nyereményhúzása

1895. december 6 — 14-ig ejtetik meg.

Vétel-sorsjegyek:

1 egész 40 frt | 1 tized 4 frt
1 fél. 20 „ | 1 huszad 2 „

(Portó fejében 5 kr, ajánlott levélért 15 kr és nyereményjegyzékért 10 kr fizetendő.)

Ajánlja és szétküldi postautalvány ellenében vagy utánvétellel is.

Nyeremények:

1 jutalom	á	600000	korona	=	600000	korona
1 nyeremény	á	400000	„	=	400000	„
1 „	á	200000	„	=	200000	„
1 „	á	100000	„	=	100000	„
1 „	á	50000	„	=	50000	„
2 „	á	20000	„	=	40000	„
2 „	á	15000	„	=	30000	„
4 „	á	10000	„	=	40000	„
10 „	á	8000	„	=	80000	„
27 „	á	6000	„	=	162000	„
100 „	á	2000	„	=	200000	„
200 „	á	1000	„	=	200000	„
1150 „	á	200	„	=	230000	„
20000 „	á	100	„	=	2000000	„
21499 nyeremény				=	4332000 korona	

Heintze Károly,

fő-elárusító Budapest, Szervita-tér 3. szám.

Sürgönczim: Lottoheintze Budapest.

Hogy a tisztelt közönség különböző számú több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátásokhoz jusson, — öt vagy ennél **több** sorsjegy bevásárlásánál a **sorsjegyeket egymástól teljesen eltérő számokat** állítok össze tetszés szerinti egész, fél, tized és huszad sorsjegyekből a fenti árakon.